

Як організувати програму культурної столиці: європейський досвід

Анна Кочегарова (Ана Косеґарова)

— УКФ —

10 липня 2020 р.

ЗАЛУЧЕННЯ

РОЗРОБКА ПРОГРАМИ

Якими способами можна активувати спільноту та зібрати культурні ініціативи у місті, щоб створити спільну культурну програму, з якою можна було б податися (спілкування та ініціативи основної команди)?

Залучення аудиторії до розробки програми дозволяє наповнити її релевантними для міста ідеями, розширити партнерство у межах втілення проєкту у життя; створює можливість для участі більшої кількості людей у його реалізації. Окрім того, проєкт сприймають із більш значним ентузіазмом.

Ми прагнемо втілювати проєкт «Каунас 2022» разом з іншими містцями, оскільки віримо у культурні проєкти, які матимуть довготривалий вплив, та у потенціал досягнення довгострокових позитивних результатів. Вважаємо, що програма ЕСоС («Культурна столиця Європи») може не лише підвищити рівень культури та поліпшити візуальний образ міста, але й впоратися з деякими ключовими викликами, які стоять перед нашим містом сьогодні. Саме тому, розробляючи нашу програму, ми ставимо жителям Каунаса запитання: «Що, на вашу думку, цей проєкт міг би забезпечити вам та вашій спільноті?»

Методів залучення різних спільнот існує багато. Вибір залежить від того, якого результату ви очікуєте:

- Опитування містян. У межах проєкту «Каунас 2022» ми збирали дані щодо участі у сфері культури, загального враження щодо наявних культурних пропозицій у місті, основних тем, які цікавлять містян.
- Проведення конкурсів — це важливий спосіб рівного залучення всіх до проєкту. Усі повинні відповідати однаковим критеріям та дотримуватися однакових правил, щоб їх ідею додали у програму. Конкурси можна проводити багатьма різними способами. Якщо ви пропустите етап розвитку ідеї, конкурс навряд чи забезпечить інноваційність. Ви отримаєте лише характерні ідеї та формати, які не перевершують можливості організацій/спільнот. Таким чином, бажано, щоб учасникам/фіналістам/переможцям конкурсів було надано можливість пройти етап розвитку проєкту відповідно до критеріїв, у тому числі з більшою кількістю партнерів та порадами від експертів із різних сфер.

Програма «Каунас 2022» розробляється на основі численних консультацій із різними групами зацікавлених сторін, через різноманітні конкурси та запрошення до участі.

Приклади конкурсів та процесів розвитку проектів можна знайти у презентації-запису семінару, а також на сторінці культурних програм нашої спільноти:

<https://kaunas2022.eu/en/contemporary-elderships/>

<https://kaunas2022.eu/en/fluxus-labs/>

<https://www.youtube.com/watch?v=SciSQmJkTPI>

«КУЛЬТУРНА СТОЛИЦЯ ЄВРОПИ» ДЛЯ СЕКТОРУ КУЛЬТУРИ

Як провести ефективне та всеохоплююче дослідження стану культурного сектору в регіоні до етапу формування програми?

Наперед знаючи найпотужніші сильні сторони, потенціал та виклики сектору, розробники програми можуть реагувати на деякі потреби культурного сектору через проєкт культурної столиці. Наприклад, у випадку «Каунас 2022» різні опитування та попереднє дослідження культурного сектору показали низький рівень залучення у культурну діяльність, погану доступність культурного контенту, рідкісні приклади практики участі/залучення аудиторії, централізованих культурних послуг та багато інших важливих проблемних сфер. Усі вони отримали належний рівень уваги завдяки реалізації різних проєктів у межах програми «Каунас 2022». Зокрема «Каунас 2022» пропонує програми розвитку потенціалу для операторів культури, зосереджені на розвитку аудиторії, а також культурному курсі спільноти/участі. Усі ці тренінги створено безпосередньо для участі у конкурсі «Культурна столиця Європи». Їх проводять місцеві та міжнародні експерти у цих сферах. Мета таких масштабних тренінгів полягає у підвищенні рівня важливості культурних організацій у житті міста, розвитку знань та практик у сфері місцевої культури відповідно до ключових пріоритетів у міжнародних культурних політиках та з вірою в те, що здобуті компетенції допоможуть містянам у подальшому після закінчення року «Культурної столиці Європи».

Окрім дослідження сектору культури, знання інших сфер життя міста може допомогти визначити інші потенційні теми/сфери програми «Культурна столиця». Наприклад, в основі програм «Каунас 2022», які складаються з 8-ми різних частин, лежать окремі важливі сфери розвитку міста Каунас, які стосуються багатьох інших місць у Європі та по всьому світу. Це такі програми:

«Бюро спогадів» (Memory Office) — колективні спогади міста та Європи, міжкультурний вплив.

«Модернізм для майбутнього» (Modernism for the Future) — збереження модерністської спадщини, яка є особливою характерною рисою Каунаса, та зміцнення її присутності у Європі.

«Становлення Каунаса» (Emerging Kaunas) — вирішення проблеми відтоку кадрів; створення структури у програмі для розширення можливостей молоді та надання їй розголосу у програмі «Культурна столиця Європи».

«Ми, люди» (We, the People) — розвиток спільноти та культури участі, заохочення громадських ініціатив та участі, децентралізація культури, відновлення культурного життя на околицях та берегах річок міста.

«Проектування щастя» (Designing Happiness) — просування Каунаса як креативного дизайнерського міста ЮНЕСКО, пропаганда інженерного проектування як структуру пошуку інноваційних та ефективних рішень для кращого життя, наприклад — поліпшення доступності міста та його культури.

«Міфічний звір Каунаса» (Mythical Beast of Kaunas) — розробка нового сучасного міфу для міста (проект організації культурного середовища та сторітелінгу).

Академія культури «Темро» — розширення потенціалу у сфері культури.

«Wake It, Shake It» — програма, реалізована різними партнерськими організаціями — культурними інститутами та НУО.

В основі програми «Каунас 2022» лежать такі дослідження та стратегічні документи:

Опитування містян (2016-2017 роки).

Статистика сектору культури, опублікована Міністерством культури.

План стратегічного розвитку міста Каунас.

Керівництво з розвитку культури міста Каунас (2015 р.).

Культурна стратегія міста Каунас (2017 р., на основі Порядку денного на XXI століття ООН для сфери культури).

[Огляд діяльності у Каунасі згідно з Порядком денним на XXI століття \(воркшоп із самооцінки, 2018 р.\) комітетом культури світової організації «Об'єднані міста та органи місцевого самоврядування» \(UCLG\)](#)

КОМАНДНА РОБОТА ТА ВНУТРІШНІ ВИКЛИКИ

Як створити продуктивну команду та керувати ризиками?

Проект «Культурна столиця» — це унікальний досвід для міста, нові зусилля для його зміцнення. Реалізація такого проекту несе у собі винятковий культурний, економічний та соціальний вплив. Однак, проект обмежений у часі та ресурсах; і кожен, хто бере у ньому участь, втілює його у життя вперше. Щоб уникнути суттєвих проблем, бажано мати ефективний план дій на випадок настання ризиків, який допоможе команді

визначити потенційні заходи/партнерів/рішення для найбільш ймовірних викликів, які можуть виникнути на шляху. Яке б місто не реалізовувало проєкт, для його стабільності не варто ігнорувати певні аспекти:

- Висвітлення та активну взаємодію зі ЗМІ. Регулярне та масштабне висвітлення проєкту, звітування команди щодо процесу його реалізації гарантують прозорість та видимість проєкту, віру у стабільний процес його втілення. Різні медіаканали дозволяють охопити різні цільові аудиторії. Проєкт має висвітлюватися у періодичних виданнях, мистецьких та культурних журналах, а також у соціальних мережах, щоб залучати різних людей. У випадку з «Каунас 2022», мережа амбасадорів «Каунас 2022» також дозволяє охопити різні типи аудиторії. Амбасадор є волонтером, який активно поширює інформацію про місто та програму «Культурна столиця Європи». Це можуть бути музиканти, активні члени спільноти, бізнесмени, журналісти та лідери думок, письменники й інші митці.
- Для того щоб проєкт мав максимальний вплив, ідеальний сценарій такої програми повинен охоплювати різні сектори та партнерів. У цьому разі проєкт може допомагати реалізовувати багато стратегічних цілей міста або регіону. «Культурна столиця» може стати ідеальним приводом для залучення туристів та інвестицій, підтримки міжнародної дипломатії регіону/країни, просування чи посилення сектору творчих галузей у місті, стимулювання інноваційних мистецьких методів у сфері освіти у місті тощо. Таким чином, успішне партнерство з місцевими агентствами з туризму та розвитку бізнесу, школами, підприємствами та іншими організаціями може змінити перебіг реалізації проєкту «Культурна столиця».

Щоб отримати детальнішу інформацію про програми реалізації «Каунас 2022», посилання та матеріали, просимо звертатися до нас.

Контакти: ana@kaunas2022.eu

www.kaunas2022.eu